

Т.І. ЄФИМЕНКО

ДННУ «Академія фінансового управління», Київ, Україна, email: tatiefim@gmail.com.

Б.Б. ДУНАЄВ

ДННУ «Академія фінансового управління», Київ, Україна, email: bbdunaev@ukr.net.

О.О. ЛЮБІЧ

ДННУ «Академія фінансового управління», Київ, Україна, email: alyubich@ukr.net.

МОДЕЛЬ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЕКОНОМІКИ

Анотація. Досліджено регулювання відтворювального процесу у взаємодії реального і фінансового секторів в економіці країни через зміну кількості готівки в обігу і через інвестиційну політику держави, а також досліджено наслідки спаду ринкової вартості фінансових паперів. Визначено, що виробнича сфера об'єднує виробничу систему (виробництво), банківську систему, ринкову систему, закордон та домашні господарства. Показано, що регуляторами відтворення економіки є: банківська система, яка здійснює кредитування виробництва та забезпечує у реальному секторі необхідну кількість та швидкість обігу грошей; фінансовий сектор, який продає за готівку фінансові папери та інвестує у виробництво; держава, яка реалізує політику інвестицій для розширеного відтворення виробничого капіталу. Проведено моделювання відтворювального процесу економіки України протягом 2022–2024 років за статистичними даними 2020 і 2021 років.

Ключові слова: відтворення, економіка, регулювання, ринок, рівновага, праця, капітал, гроші, процентна ставка, курс валюти, криза, інфляція, таргетування.

ВСТУП

Основою економіки країни та джерелом її зростання у відтворювальному процесі є виробнича сфера реального сектора у взаємодії з фінансовим сектором. За гіпотезою Робінсона щодо провідної ролі попиту реального сектора прискорення попиту у реальному секторі спричиняє додатковий попит на послуги фінансового сектора, зумовлений перевищенням інвестиційних потреб економіки над можливостями індивідуальних інвесторів та запасів власних коштів підприємств [1]. Фінансовий сектор економіки, створений на основі реального сектора, поділяють зазвичай на дві частини: банківську систему, яка забезпечує функціонування реального сектора, та фінансові корпорації, які нарощують вартість фінансових паперів у спекулятивних операціях. Зазначимо, що загальним є зростання значення фінансових ринків у економіці і можливість виявити негативні наслідки через неефективне функціонування. Істотні відмінності стосуються позиції щодо необхідності державного і наддержавного регулювання [2, с. 75]. На нашу думку, банківська система є частиною реального сектора, і з огляду на це потрібно провести розподіл фінансового та реального секторів економіки. Якщо спочатку фінанси в економічних відносинах мали похідний характер (фінансове посередництво), то у сучасний період фінанси являють собою акумулятор потенційної вартості. Вони незалежні від реального сектора економіки і здатні перетворювати на вартісну форму фактори часу, очікування, соціально-економічні та політичні параметри країни [2]. Як додаткове спекулятивне джерело накопичення грошей для інвестицій у виробництво фінансовий сектор з 1980-х років став суттєвим джерелом збільшення факторів виробництва та зростання валового внутрішнього продукту (ВВП) в розвинених країнах. У 1980–1981 роках унаслідок кризи надвиробництва реальний ВВП у розвинених країнах скоротився в межах 7–8 %, виявивши довготривалу тенденцію перенакопичення капіталу у виробництві та обмеженість кредитних можливостей банківської